

(63. 1.)

VOORLOOPIG VERSLAG.

(De vroegere stukken zijn gedrukt onder n°. 290 der Zitting 1909—1910.)

Het afdelingsonderzoek heeft aanleiding gegeven tot de volgende beschouwingen en opmerkingen.

Algemeene beschouwingen.

§ 1. Vele leden verklaarden de indiening van dit wetsontwerp met genoegen te hebben gezien. Zij zagen in de tusschenkomst van den wetgever het eenige middel om uit de onontwarbare moeilijkheden te geraken, welke zich met betrekking tot het beheer en het genot der gemeene heiden en weiden van Gooiland hebben voorgedaan, vooral als gevolg van het optreden der zoogenaamde nieuwe partij, een groep erfgooiers, die zich bij de tot dusverre gevolgde wijze van beheer meenden niet te mogen neerleggen. Ook de vorm, waarin de tusschenkomst des wetgevers wordt voorgesteld, had de instemming van deze leden. Een alleszins aannemelijke oplossing wordt verkregen, die, zooveel dat mogelijk is, de belangen van alle partijen verzoent en dan ook, naar men meende te weten, bij deze niet al te grooten tegenstand ondervindt, al hadden, blijkens de overgelegde adviezen, de gemeentebesturen liever een ander voorstel gezien. Bovendien bevat zij de noodige waarborgen, dat de gemeene heiden en weiden dienstbaar zullen blijven aan hetzelfde doel als thans en zal zij de ontwikkeling der landstreek bevorderen. Aan de commissie, die, blijkens § 1 der Memorie van Toelichting, dit wetsontwerp heeft samengesteld en van wie ook het bij de toelichting gevoegde geschiedkundig overzicht afkomstig is, wenschte men alle hulde te brengen voor haar welgeslaagden, moeilijken arbeid. Wetsontwerp en toelichting kenmerken zich door duidelijkheid en het genoemde overzicht geeft een bevattelijk beeld van de historische ontwikkeling der toestanden in Gooiland.

Echter stonden geenszins alle leden op dit standpunt. Verscheidene verklaarden tegen het denkbeeld, dat de bestaande quaesties van burgerlijk recht, betreffende de gemeene heiden en weiden van Gooiland, door een wet tot beslissing zullen worden gebracht, in beginsel groot bezwaar te hebben en niet overtuigd te zijn van de noodzakelijkheid eener dergelijke oplossing. In de Memorie van Toelichting wordt de meening, dat het geldende recht geen regelen bevat om tot de gewenschte uitkomst te geraken, een niet af te wijzen conclusie genoemd, terwijl iets verder wordt opgemerkt, dat de gebiedende noodzakelijkheid van een ingrijpen door den wetgever ter oplossing van het vraagstuk nauwelijks verdediging behoeft. Een betoog tot staving dier opvatting ontbreekt in dat stuk. Waar het hier echter geldt een daad van wetgeving, ingaande tegen de beginselen van ons Staatsrecht, met name niet wel over een te brengen met art. 153 der Grondwet, dat de kennisneming van alle twistgedingen over eigendom of daaruit voortvloeiende rechten, over schuldvordering en andere burgerlijke rechten bij uitsluiting opdraagt aan de rechterlijke macht, zou zulk een betoog niet overbodig zijn geweest. Ter afwending van de bedenking, dat de regeling in strijd is met art. 153 der Grondwet, is in art. 1 bepaald, dat de beslissing omtrent den eigendom der gemeene heiden en weiden, welke de aanhef van dat artikel

inhoudt, slechts geldt, voor zooverre niet bij rechterlijk gewijsde, ingevolge een dagvaarding, binnen een jaar na openbaarmaking van den bij art. 36 bedoelden staat uitgebracht, eigendomsrecht van anderen wordt erkend. „De gewone weg „van rechten”, zoo heet het in de Memorie van Toelichting, „is derhalve voor niemand afgesneden; de rechterlijke macht „blijft voor eene eigenlijke beslissing aangewezen, terwijl, evenals „bij het instituut der verjaring, mogelijk verlies van recht slechts „zou kunnen voortvloeien uit het niet instellen eener eigendoms- „actie binnen zekeren, vrij ruim gestelden termijn.” Men achtte deze wijze van voorstelling echter niet juist. Zal bij de rechterlijke macht de beslissing zijn omtrent den eigendom der hierbedoelde gronden, dan behoort zij daar ook na verloop van den genoemden termijn van één jaar. Van analogie met het verjaringsinstituut kan hier niet worden gesproken, omdat dat instituut zijn grond vindt in overwegingen van algemeen belang, geldende op het gansche gebied van het burgerlijk recht, en niet in het verlangen een, door den wetgever ontworpen, regeling voor een bestaanden toestand in de plaats te doen treden. Ook vergete men niet, dat er gerechtigden kunnen zijn, die door afwezigheid verhinderd zijn tijdig de zaak bij den rechter ahangig te maken. En eindelijk verdient het opmerking, dat voor zooveel dan de gelegenheid tot inroeping van 's rechters tusschenkomst open blijft, het voorstel der Regeering de gerechtigden in ongunstige conditie brengt, door hun de rol van eischer op te dringen. Zoolang niet op afdoende wijze is aangetoond, dat de voorgestelde oplossing onvermijdelijk is, hadden de hier aan het woord zijnde leden bezwaar met het ontwerp mede te gaan. Zij oordeelden de zaak vooral als antecedent gevaarlijk. Aangaande de erfgooiersquaestie kan worden toegevoegd, dat zij moeilijk ontwarbaar is en dat geeft aan de Regeeringsoplossing een schijn van recht. Maar zal men zich in de toekomst niet al te gemakkelijk op die oplossing beroepen om quaesties te beslissen, die langs den gewonen weg des rechts in veel mindere mate onoplosbaar moeten heeten?

Behalve met art. 153 der Grondwet werd de regeling door sommige leden ook met art. 151 strijdig geacht, wijl zij naar hunne meening in zekeren zin een onteigening inhoudt. De beslissing omtrent den eigendom der gemeene gronden geschiedt in dien zin, dat deze wordt toegekend aan de Vereeniging Stad en Lande van Gooiland. Voor bedoelde leden was het niet twijfelachtig, of dit rechtssubject, een vereeniging (in den zin der Nederlandsche wet) genaamd Stad en Lande van Gooiland, treedt eerst ingevolge deze wet in werking, bestond te voren niet. De opvatting, in de Memorie van Toelichting voorkomende, en in art. 1 van het wetsontwerp neergelegd in de woorden „heeft in eigendom”, n.l. dat het hier een reeds bestaande vereeniging betreft, dat 'dus art. 1 niet in de eerste plaats bedoelt nieuwe toestanden of verhoudingen te scheppen, doch louter ter wille van rechtszekerheid een declaratieve strekking heeft, konden zij niet deelen. Niet louter toekenning van eigendom heeft hier plaats, doch wel degelijk overbrenging van eigendom. Men meende daarom, dat het juistere ware geweest volgens de regelen der wet te onteigenen en de eigendommen aan het nieuwe lichaam over te dragen. Practisch zou die wijze van handelen niet tot een andere uitkomst leiden, maar principieel ware zij verkieslijk, omdat op die wijze aan de Grondwet geen geweld zou worden aangedaan.

Bovendien lokte het sommige leden in de voorgestelde regeling weinig aan, dat zij strekt tot het in het leven roepen van een tweeslachtig zedelijk lichaam, half van publiekrechtelijken aard — immers onderworpen aan het toezicht van Gedeputeerde Staten — half van privaatrechtelijk karakter. Zoodanig lichaam kent ons recht tot dusverre niet. En het valt niet in te zien, waarop, juridisch beschouwd, de bemoeienis van Gedeputeerde Staten ten aanzien van deze vereeniging steunt. Immers, hetzij men aanneemt een onverdeeld eigendom van de erfgooiers, hetzij men de vereeniging als eigeaar erkent, steeds blijft men op zuiver privaatrechtelijk terrein, waarop geen plaats is voor zoo groote inmenging van het publiek gezag als hier wordt voorgesteld.

Eindelijk zal de regeling ten gevolge hebben, dat sommigen worden bevoorreed, anderen worden benadeeld, zonder dat nauwkeurig bekend is, in welke mate een en ander plaats vindt. Tot het teweegbrengen van zulke voor- en nadeelen voor burgers, ten koste van elkaar, achtte men den wetgever niet geroepen.

Eenige leden merkten op, dat, om de vraag, of de voorgestelde regeling is te aanvaarden, goed te kunnen overzien, in de eerste plaats moet zijn uitgemaakt, of de gemeene heiden en weiden van Gooiland als een mark moeten worden beschouwd. In geval van bevestigende beantwoording dier vraag moet huns inziens de wet op de verdeeling van markgronden worden toegepast. Wel is waar geeft de commissie, die dit wetsontwerp heeft voorbereid, onder verwijzing naar het proefschrift van Mr. VAN WIJNBERGEN, als hare meening te kennen, dat de Gooische Meent niet onder de wet op de verdeeling van markgronden valt, maar die vraag is nog nimmer aan het oordeel der rechterlijke macht onderworpen. Zoolang dat niet heeft plaats gehad, kan niet worden beweerd, dat alle rechtsmiddelen zijn uitgeput.

Andere leden merkten naar aanleiding hiervan op, dat op de Gooische Meent, als zijnde wel een mark, doch een markzedeijk lichaam, geen vennoetschappelijke vereeniging, de wet op de verdeeling van markgronden stellig niet van toepassing is, zoodat huns inziens een proces, strekkende om dienaangaande een beslissing te verkrijgen, nutteloos zoude zijn. Zij zouden echter een oplossing der quaestie in dezen zin wenschen, dat de wetgever bedoelde wet van 1886 op de Gooische Meent toepasselijk verklaarde.

Door enkele leden werd het denkbeeld geopperd den Staat eigenaar te maken van de gemeene heiden en weiden, onder verpliching, de vanouds bestaande rechten te handhaven.

Verscheidene leden waren van oordeel, dat, wanneer de tusschenkomst van den wetgever ter oplossing van de erfgooiersquaestie niet is te ontberen, het voor de hand ligt een buitengewone procesregeling bij de wet in het leven te roepen. In de Memorie van Toelichting wordt opgemerkt, dat uit het indertijd uitgebrachte Verslag van een Commissie uit de Tweede Kamer genoegzaam bleek, dat bij de moeilijkheid van den bewijslast, die van elken eischer ten petitoire zal worden gevorderd, een uitspraak van den rechter, waardoor duurzame bevrediging van het rechtsgevoel zoude bereikt worden, niet te verwachten schijnt. Wijst dit niet de richting aan, in welke de oplossing moet worden gezocht? Een andere regeling van het proces is noodig, om langs regelmatigen weg tot een oplossing der quaestie te komen. Hier, als overal elders, zal degeen, die een recht beweert te hebben, de verwezenlijking daarvan bij den rechter moeten zoeken. Ontbreken de rechtsmiddelen, dan moet de wetgever hem die verschaffen. Maar deze laatste stelle zich niet in des rechters plaats. Ook in dit verband werd naar de Markenwet verwezen. Men meende nl. dat, om in de historische lijn te blijven, een regeling in den zin van art. 24 dier wet aanbeveling verdiende. Hetzij door zulks in de wet met zoovele woorden voor te schrijven, hetzij door te dien aanzien naar de wet van 1886 te verwijzen, zoude aan iederen erfgooiër het recht kunnen worden toegekend een regeling, als in art. 24 van laatstgenoemde wet bedoeld, uit te lokken. De wet zou dan tevens de noodige waarborgen moeten geven, dat de verschillende rechten zouden blijven gehandhaafd, terwijl een rechter-commissaris zou moeten worden belast met de toepassing dier wettelijke regelen, evenals bij de markverdeelting. Naar de meening der hier aan het woord zijnde leden zouden op die wijze alle belanghebbenden zooveel mogelijk kunnen worden bevredigd. Afgezien nog van het boven geopperde grondwettig bezwaar, is huns inziens de wetgever niet in staat een zaak als deze zelf te regelen. Die taak blijve bij den rechter.

Eindelijk werd de vraag gedaan, in hoeverre de hierboven voorkomende bewering, dat het wetsontwerp als een compromis door partijen wordt aanvaard, juist is. Dienaangaande geven de stukken geen afdoende inlichting.

Tegen deze beschouwingen werd door de voorstanders van het wetsontwerp aangevoerd, dat reeds op zoo vele en op zoo verschillende wijzen tevergeefs getracht is langs privaatrechtelijken weg tot een oplossing der erfgooiersquaestie te komen, dat veilig mag worden besloten, dat zonder tusschenkomst des wetgevers een oplossing onmogelijk is. Dat de Memorie van Toelichting zich ten deze bepaalt tot een herinnering aan hetgeen heeft plaats gevonden, kan der Regeering niet ten kwade worden geduid; een uitvoerige uiteenzetting der onderzonden juridische moeilijkheden scheen inderdaad overbodig. „De jurist moet worden gevonden, die den erfgooiers zal zeggen, „hoe zij die revindicatie moeten inkleeden”, aldus mr. DE RANITZ op blad. 39 van zijn geschrift: Autoriteiten tegen erfgooiers. Voor zoover het wetsontwerp eenigszins mocht afwijken van het beginsel van art. 153 der Grondwet, is het door de noodzakelijkheid geboden. Maar de hier aan het woord zijnde leden achtten het betoog in de Memorie van Toelichting, dat van strijd met dat grondwetsartikel geen sprake is, dank zij de tweede helft van het eerste lid van art. 1, alleszins geslaagd. De gelegenheid om de rechterlijke uitspraak in te roepen, is alleen wat den tijd betreft beperkt. En voorbeelden van dergelijke regelingen zijn in ons burgerlijk recht in grooten getale te vinden.

Het verwijt, dat bij het wetsontwerp onteigening plaats vindt, overdracht van eigendom aan een nieuw rechtssubject, werd beantwoord met een verwijzing naar de Memorie van Toelichting en het geschiedkundig overzicht, in welke stukken met aanvoering van gronden wordt betoogd, dat de eigendom der gronden thans reeds toekomt aan een vereeniging van personen, een rechtssubject, waarvan de individueele erfgooiers als leden hunne genotsbevoegdheid afleiden. De vereeniging, in art. 1 genoemd, is geen andere dan de bestaande. Sommige leden spraken het vertrouwen uit, dat bij de Memorie van Antwoord de juistheid van het Regeeringsstandpunt ten deze nogmaals ten duidelijkste in het licht zal worden gesteld.

Aangaande de toepasselijkheid van de wet op de markverdeelting werd opgemerkt, dat, afgezien van de juridische bezwaren, die daartegen bij de commissie te recht zijn gerezen, de toepassing om deze reden geheel buiten aanmerking moet blijven, dat zulks steeds op verdeeling zoude uitloopen en juist voor het oogenblik verdeeling van de gronden door de meeste belanghebbenden niet wordt verlangd en dan ook in het belang van de gezamenlijke gerechtigden allerminst raadzaam schijnt. Daarom is in die richting geen bevredigende oplossing te verkrijgen.

Er waren ten slotte een aantal leden, die de bezwaren tegen een oplossing als de voorgestelde in het algemeen erkenden, maar zich te gelijker tijd bereid verklaarden daarover heen te stappen, overtuigd als zij waren, dat slechts langs dezen weg tot een bevredigenden toestand is te komen. De moeilijkheid om op andere wijze daartoe te geraken, oordeelden zij zoo groot, dat in het aangezicht daarvan huns inziens niet al te veel gewicht mocht worden toegekend aan bezwaren van theoretischen aard. En dat te minder, wanneer de voorgestelde regeling min of meer het karakter draagt van een dading tusschen de belanghebbenden.

§ 2. De indruk van sommige leden was, dat in de voorgestelde regeling de zogenaamde nieuwe partij, die ook gemaakte kosten terugbekomt, triomfeert, terwijl de gemeenten achteruit gaan door de erkenning van het eigendomsrecht van hen, die gedurende eeuwen niet meer dan gebruiksrechten hebben bezeten. Tegen die achteruitstelling bevat art. 33, onder b en c, huns inziens geen voldoende correctief. Men achtte het dan ook begrijpelijk, dat de gemeentebesturen over het algemeen weinig ingenomenheid met de regeling hebben getoond.

Vele andere leden stelden als hunne meening hiertegenover, dat van de overwinning van één partij niet kan worden gesproken. Ten aanzien van de principieele vraag van den eigendom moest de commissie natuurlijk een keuze doen

tusschen de verschillende oplossingen, op dat punt aangeprezen, en zij heeft daarbij niet gekozen voor de opvatting, die van de zijde der gemeenten wel is verdedigd. Maar het valt niet te ontkennen, dat, eenmaal haar standpunt bepaald hebbende, de commissie bij de uitwerking van haar denkbeeld bezielde is geweest met het verlangen aan alle aanspraken zooveel mogelijk recht te doen wedervaren en in dat streven alleszins is geslaagd. De rechten, aan de verschillende partijen toegedacht, houden elkaar op gelukkige wijze in evenwicht.

De rechten der gemeenten, volgens dit ontwerp, zijn, naar de meening van sommige leden, uitgebreider dan met het uitgangspunt strookt. In de regeling zelve wordt op den voorgrond gesteld, dat de gemeenten geen eigenaren zijn van de gronden. Is er dan reden, zoo vroegen bedoelde leden, haar zoo belangrijke bevoegdheden toe te kennen? Zoomin voor het recht tot aanwijzing van bestuursleden als voor dat van naasting achten zij een goeden grond aanwezig. Onder den vroegeren toestand waren rechten der gemeentebesturen, als vertegenwoordiging van de erfgooiers, hier op haar plaats; nu de erfgooiers een directe vertegenwoordiging krijgen, niet meer.

Sommige leden wenschten daarentegen op het punt van rechten der gemeenten verder te gaan dan het wetsontwerp doet. Zij wezen er op, dat de nabijheid en ontwikkeling van de kommen der gemeenten aan de heidegronden een hoogere waarde geven en dat het niet billijk is die stijging in waarde bijna geheel te doen komen ten bate van de erfgooiers. Zij zouden wenschen, dat een grooter deel dier waardevermeerdering ten voordeele kwam van de gemeenten en opperden daarom het denkbeeld, in het wetsontwerp een bepaling in te lasschen, dat aan de Gooische gemeenten, die daartoe den wensch te kennen geven, een gedeelte der heidegronden in hare onmiddellijke nabijheid, zij het in denzelfden rechtstoestand als waarin die gronden zich thans bevinden, wordt toebedeeld.

De leden, die hierboven de toepasselijkheid van art. 24 der Markwet bepleitten, merkten naar aanleiding van deze beschouwingen op, dat een regeling in den geest van genoemd artikel er vermoedelijk vanzelf toe zoude leiden, dat de gemeenten den eigendom der gronden bekwamen, onder gehoudenheid de oude rechten ongeschonden te handhaven. Omtrent de wijze, waarop, en de voorwaarden, waaronder die rechten eventueel zouden kunnen worden afgekocht, zouden regelen zijn te geven.

Door enkele leden werd betoogd, dat in het wetsontwerp niet genoegzaam rekening is gehouden met de aloude rechten der stad Naarden om veldslag te geven aan de ingezetenen, aan wie zij het poorterschap verleende. Al is hiervan sedert langen tijd geen gebruik meer gemaakt, zoo mag toch worden gevraagd, of aan de gemeente daarvoor geen compensatie toekomt. Slechts op één plaats in het wetsontwerp, art. 33, is van Naardens bijzondere rechten sprake, zonder dat daar blijkt, in welken zin zij zullen worden erkend.

Van andere zijde werd hiertegen echter opgemerkt, dat Naarden na het jaar 1700 geen schaarrechten meer verleend heeft, en daarom aan een beroep op de bijzondere rechten dier gemeente weinig beteekenis kan worden gehecht.

De vraag werd gedaan, wat geschied is en wat er nog geschieden zal met het geld, dat door verkoop van grond in de kas vloeit. Uit de Gedrukte Stukken blijkt dit niet. En het is juist een der hoofdgrievens der erfgooiers, dat hun dit onbekend blijft. De zaak wordt vooral van belang als men thans, d. i. vóór het tot stand komen van het wetsontwerp, verkoopt, wat met het oog op art. 35, tweede lid, niet onmogelijk is.

Inlichting werd gevraagd omtrent de vaste uitkeeringen in geld, waarvan sprake is in noot 1 op blad. 3 der Memorie van Toelichting, Zijn dat geen andere dan de kleine bedragen, in art. 30 van den Schaarbrief genoemd?

§ 3. Door eenige leden werd betreurd, dat over het ontwerp niet is gehoord de vergadering van Stad en Lande; alleen het dagelijksch bestuur heeft zijn meening uitgesproken. Men verzocht met aandrang, dat zulks alsnog zou geschieden en dat het advies aan de Kamer zou worden overgelegd. Dat de gemeentebesturen zijn gehoord, is naar de meening dezer leden niet voldoende.

Eenige leden wenschten te vernemen, welk het oordeel is van Gedeputeerde Staten van Noordholland over dit wetsvoorstel. In verband met de aan dat college toegedachte taak scheen hun dat oordeel van gewicht en zij vroegen de overlegging van bedoeld advies. Is zoodanig advies niet gevraagd, dan zou men wenschen, dat het alsnog geschiedde.

Aangedrongen werd op nummering van de leden der artikelen, zooals dat in vele nieuwere wetten gebruikelijk is.

Gevraagd werd overlegging van een kaart van Gooiland, aangevende de ligging van de gemeene heiden en weiden in de verschillende gemeenten.

Eindelijk maakte men de opmerking, dat, waar in het wetsontwerp getallen voorkomen, deze soms in letters, soms in cijfers zijn geschreven. Men meende, dat in dit opzicht eenvormigheid ware te betrachten.

Artikelen.

Art. 1. De leden, die van oordeel waren, dat de vereeniging Stad en Lande van Gooiland niet hetzelfde rechtssubject is als dat, hetwelk thans den eigendom over de gemeene heiden en weiden heeft, zouden wenschen, dat dit artikel opende met een bepaling, dat er een rechtspersoonlijkheid bezittende vereeniging Stad en Lande van Gooiland bestaat. Zij wezen er op, dat wij voor het tegenwoordige slechts kennen de vergadering van Stad en Lande, vertegenwoordigende de gerechtigden, maar geen vereeniging Stad en Lande van Gooiland. Een nieuw rechtssubject, en wel een vereeniging, wordt ingesteld; om alle moeilijkheden te voorkomen behoort dat uitdrukkelijk te geschieden.

Hiertegen werd gehandhaafd het reeds vermelde beroep op de Memorie van Toelichting, en tevens opgemerkt, dat eigenlijke strijd tusschen de redactie van het artikel en de zoeven omschreven opvatting niet bestaat.

Overigens merkten eenige leden op, dat in de Memorie van Toelichting, naast de verwijzing naar art. 1690 Burgerlijk Wetboek, aanhaling van art. 5 der wet van 1855 betreffende het recht van vereeniging en vergadering, op hare plaats ware geweest. Zij meenden, dat dit het eerste geval was van erkenning eener vereeniging als rechtspersoon bij de wet.

Gevraagd werd naar de grootte der gemeene heiden en weiden in elk der zes gemeenten, met opgaaf welk gedeelte daarvan hei, welk deel weiland is. Voor Hilversum had men zoodanige opgaven in de stukken niet kunnen vinden.

Betwijfeld werd, of de woorden in het eerste en in het tweede lid „ingevolge eener dagvaarding” taalkundig wel juist waren.

Den aanhef van het tweede lid (en ook dien van art. 2) wenschten enkele leden te lezen: „Andere rechten dan het recht van eigendom”.

Ten aanzien van het woord „kring” in het tweede lid werd de vraag gedaan, of daaronder is te verstaan „een aaneengesloten gedeelte” of een „gebiedsgedeelte”.

Art. 2. Opgemerkt werd, dat na het woord „rechten” een komma behoort te staan.

Art. 3. Enkele leden hadden bezwaar tegen de omschrijving van het doel der vereeniging. Zij oordeelden de uitdrukking

„de welvaart van hare leden” niet in overeenstemming met de historische roeping van corporatiën, als waartoe de gemeenschap van erfgooiers behoort.

Gevraagd werd, of het begrip „Gooiland” genoegzaam vaststaat om van het gebruik van dat woord geen moeilijkheden te moeten te vreezen.

Art. 4. Zijn, zoo werd gevraagd, in dit artikel met „boeten” privaatrechtelijke of publiekrechtelijke boeten bedoeld? Men veronderstelde het eerste, maar zou gaarne hooren bevestigen, dat van publiekrechtelijke boeten hier geen sprake kan zijn.

Art. 5. Eenige leden stelden de vraag, of de eenigszins ingewikkelde redactie „de meerderjarige personen, die op het oogenblik van het in werking treden dezer wet als erfgooiers . . . zijn gevestigd” een bepaalde strekking heeft. Kan zij niet worden vervangen door deze andere „de meerderjarige erfgooiers, die op het oogenblik van het in werking treden dezer wet zijn gevestigd in . . .” Het verband tusschen deze bepaling en art. 7 zou daarbij winnen.

Het had de aandacht getrokken, dat de toelichting betrekking heeft op een redactie, van de voorgestelde afwijkend. Die toelichting begint met de tusschen aanhalingsteekens geplaatste woorden „leden zijn zij”. Men vroeg, hoe dit verschil moet worden verklaard.

Voorts meenden enkele leden te weten, dat men oudtijds om het genot der erfgooiersrechten te kunnen uitoefenen, ook mocht zijn gevestigd in de Vuursche, thans gemeente Baarn. Zij oordeelden het billijk, dat in dit wetsontwerp daarmede rekening werd gehouden.

Art. 6. Tegen den aanhef „als erfgooiers zijn te beschouwen” hadden eenige leden bezwaar. Zij meenden, dat een betere wetsstijl was „als erfgooiers worden beschouwd” of „worden aangemerkt”.

In verband met de onregelmatige wijze, waarop de in het tweede lid bedoelde lijsten vroeger wel zijn samengesteld en gewijzigd, voorzagen eenige leden van de toepassing van dit artikel groote moeilijkheden.

Art. 7. Volgens het eerste lid van art. 6 is o. a. erfgooiër hij, die kan aantoonen, dat zijn mannelijke voorouders, uit wie hij door mannen is gesproten, gebruik en genot van de aan de vereeniging behorende gronden hebben gehad. Zulk een erfgooiër kan steeds, ingevolge de bepalingen van art. 7, lid der vereeniging worden, naar het schijnt zelfs ook wanneer zijn vader indertijd het lidmaatschap door opzegging (art. 9 b) heeft verloren. Betwijfeld werd, of dit wel rationeel kan heeten. Bestaat er niet, naast de bepalingen omtrent het verlies van het lidmaatschap, behoefte aan voorschriften betreffende het ophouden van het erfgooierschap?

Art. 8. In stede van „het lidmaatschap kan worden verkregen” beval men een redactie aan in dezen geest: „Wie lid wenscht te worden richt tot het bestuur een schriftelijke aangifte” enz. Voorts is het onjuist te spreken van „de tijdstippen, bij art. 7 onder a en b bedoeld”, aangezien aldaar van geen tijdstippen sprake is.

De opmerking werd gemaakt, dat de eisch van aangifte binnen een jaar na het tijdstip van vestiging in één der zes gemeenten niet logisch is en van weinig beteekenis zal blijken. Wie verzuimt aan den eisch te voldoen, kan immers door vertrek uit en daarop volgende nieuwe vestiging in dezelfde gemeente, misschien zelfs door eenvoudig zijn woonplaats naar een andere Gooische gemeente over te brengen, de gevolgen van dat verzuim te niet doen. Zal die bepaling waarlijk een beperking inhouden, dan zal zij met het oog op zoodanige praktijken moeten worden aangevuld.

Eenige leden stelden de vraag, of bij de aangifte niet moet worden vermeld, of de aangever als schaaigerechtigd wenscht te worden aangemerkt. Hoe zal, indien de aangevers zich daaromtrent niet uitspreken, de aantekening, bedoeld bij het

tweede lid van art. 11 en het tweede lid van art. 37, op de ledenlijst kunnen worden gesteld? Uit de toelichting tot art. 12 blijkt trouwens, dat bij de keuze der woorden „geheel of gedeeltelijk is afgewezen” in dat artikel, gedacht is aan het geval, dat iemand zich ten onrechte als schaaigerechtigd heeft opgegeven.

Het trok eindelijk de aandacht, dat in het derde lid de redactie voorkomt „vóór den 8sten Februari,” terwijl in art. 13 sprake is van „uiterlijk 15 Maart”. Eenvormigheid in uitdrukking schijnt hier gewenscht.

Art. 9. Door sommige leden werd het onbillijk geacht, dat men door vertrek uit de Gooische gemeenten zijn lidmaatschap verliest. Dat men ophoudt schaaigerechtigd te zijn, konden deze leden goedkeuren. Doch waarom, zoo vroegen zij, moet men worden verstoken van elke aanspraak ingeval de vereeniging wordt ontbonden? Bij art. 29 wordt hierop teruggekomen.

Betwijfeld werd, of „vestiging buiten (een gemeente)” taalkundig juist is.

Art. 12. Gevraagd werd, of niet nadere voorschriften noodig zijn omtrent de personen, bij wien, en de wijze, waarop de in het tweede lid bedoelde bezwaren moeten worden ingediend.

Art. 13. In het eerste lid wenschten enkele leden voor „de belanghebbenden zoo noodig gehoord” te lezen: „de belanghebbenden gehoord of bij aangeteekenden brief opgeroepen”. Moeten belanghebbenden alleen „zoo noodig” worden opgeroepen, dan berust al te veel macht bij het bestuur.

In het derde lid wordt den kantonrechter te Hilversum de beslissing over bezwaarschriften tegen de ledenlijst opgelegd binnen twee maanden na de indiening van het beroep. Dien termijn oordeelden verschillende leden te kort. Men bedenke, zoo merkten zij op, dat het onderzoek dikwijls verre van gemakkelijk zal zijn en dat de mogelijkheid niet is uitgesloten, dat stukken uit het buitenland moeten worden opgevraagd.

De toepasselijkverklaring van de artt. 36—39 der Kieswet kon sommige leden weinig bevredigen. Zij spraken hun twijfel uit, of dat voorschrift wel in overeenstemming is met de woorden op bladz. 6 der Memorie van Toelichting, dat „aan de noodige gemakkelijheid voor de bewijsvoering in het ontwerp „(is) gedacht, terwijl dit bewijs op onvormelijke en geheel vrije „wijze zal kunnen worden bijgebracht.” Een eenvoudiger procedure scheen hun mogelijk en wenschelijk.

In elk geval zou men wenschen, dat de toepasselijke artikelen der Kieswet niet eenvoudig werden aangehaald, maar, ook met het oog op mogelijke wijzigingen in de Kieswet, in de wet werden opgenomen.

Uit typographisch oogpunt verzocht men de aanhalingsteekens bij „Kieswet” weg te laten.

Art. 15. De uitdrukking „vrij van zegel, griffie- en registratiekosten” kwam aan verscheidene leden minder juist voor en wijkt in elk geval af van de redactie, voor bepalingen van gelijke strekking gebruikelijk. Men wees bijv. op art. 82 der Tiendwet. Gevraagd werd, of daarvoor een bijzondere reden bestaat. Voor wat het registratierecht betreft, vroeg men, of de bedoeling is, dat de stukken niet geregistreerd behoeven te worden, dan wel dat de registratie kosteloos zal plaats vinden.

Enkele leden meenden, dat de vrijstelling uitgebreider kon zijn, zich nl. niet behoeft te beperken tot de aangiften enz. in een der artt. 1—14 bedoeld, maar alle zoodanige stukken, in eenig artikel der wet voorkomende, kon omvatten. De bepaling zou dan aan het slot der wet haar plaats moeten vinden. Men vroeg, waarom zulk een voorstel niet is gedaan. Andere leden verklaarden echter het zich zeer goed te kunnen voorstellen, dat de Regeering tegen zulk een uitgebreide vrijstelling heeft opgezien. Daarvoor bestaat huns inziens inderdaad geen reden.

Vaststelling van regelen betrekkelijk den rechtstoestand der van ouds gen. „gemeene heiden en weiden van Gooiland”.

Art. 16. Verscheidene leden betwijfelden, of in het tweede lid wel genoegzaam rekening is gehouden met de rechten van de bij het in werking treden der wet levende weduwen van erfgooiers. Die weduwen — die, door de beperking van art. 6 tot mannelijke personen, nooit als erfgooiers kunnen worden beschouwd en dus geen lid kunnen worden — vallen ook niet onder dit artikel, terwijl daaronder wel vallen de weduwen van erfgooiers, na het in werking treden der wet overleden. Men oordeelde dat onbillijk.

Hiertegen werd opgemerkt, dat het geenszins boven allen twijfel staat verheven, dat eerstbedoelde weduwen niet zijn te beschouwen als weduwen van overleden leden. De vraag, of de overleden echtgenooten leden der vereeniging zijn geweest wordt beheerscht door het antwoord op deze andere, of de vereeniging reeds vóór het tot stand komen dezer wet bestond. Dat over de laatste vraag verschil van meening heerschte, bleek hierboven reeds. Wat echter op die vraag het juiste antwoord zij, tegen een aanvulling van het artikel, de rechten der bedoelde weduwen buiten twijfel stellende, kan, ook naar de meening van verscheidene dezer laatste leden, geen bezwaar bestaan.

Geijke opmerkingen werden gemaakt ten opzichte van minderjarige wettige zoons van een vóór het in werking treden der wet overleden erfgooiër.

Tegen het facultatieve karakter van de bepaling van het tweede lid werden voorts bezwaren geopperd. Men meende, dat ten aanzien van dit punt aan het reglement geen vrijheid moest worden gelaten. De wet behoort de hier bedoelde bevoegdheid onvoorwaardelijk aan de weduwe en de zoons te verzekeren.

Aan verscheidene leden was niet duidelijk, wat bedoeld is met het voorschrift in het derde lid, dat het reglement *telkens* op de gewone jaarlijksche algemeene vergadering aan deze ter goedkeuring wordt voorgelegd en dat het (vierde lid), bij niet-ongewijzigd goedkeuren, *telkens* van kracht blijft. Zij konden niet inzien, dat ten aanzien van het reglement een zich jaarlijks herhalende bemoeiing van de algemeene vergadering op haar plaats is. Met het karakter van het reglement scheen hun dat veelmeer kwalijk verenigbaar toe.

Overigens konden niet alle leden de afwijking van het gemeene recht, in het vierde lid neergelegd, goedkeuren. Zij oordeelden het in de Memorie van Toelichting aangevoerde niet genoegzaam klemmend om hier op het beginsel, dat de algemeene vergadering de hoogste macht in de vereeniging is, zoo grove inbreuk te maken. Zullen van deze bepaling in de toekomst geen nieuwe beroeringen het gevolg zijn?

Art. 17. In plaats dat een bepaald getal leden wordt genoemd als minimum, noodig om een buitengewone algemeene vergadering te doen bijeenroepen, zouden sommige leden gaarne zien, dat een zeker gedeelte van het ledental werd geëischt.

Het woord „minstens” wenschte men om taalkundige redenen te vervangen door „ten minste”.

Art. 18. Den tijd tusschen oproeping en vergadering achtten enkele leden te lang.

Art. 19. Over de redactie van het derde lid werd vrij algemeen geklaagd. Die redactie kan toch, naar men meende, aanleiding geven tot de opvatting, dat bij de woorden „boven een waarde van f 5000” in den aanhef van dat lid, de verkoopprijs als maatstaf is bedoeld. Was dat inderdaad het geval, dan zou de bepaling weinig logisch zijn, want door het genoegen nemen met een lagen koopprijs, — ten nadeele van de vereeniging — ware dan de dwingende bepaling te ontgaan. De leden, hier aan het woord, meenden, dat met „waarde” veelmeer is bedoeld: „werkelijke waarde”. Dan moet echter de constructie van den zin een andere worden.

Overigens werd opgemerkt, dat de bepaling, op laatstgenoemde wijze verstaan, nog gemakkelijk te ontduiken zal zijn,

door het bezit, dat het bestuur wenscht te verkoopen, te splitsen in deelen, elk minder waard dan f 5000. Men wenschte, dat tegen deze mogelijkheid een dam zou worden opgeworpen. *Art. 28,* laatste lid, zal ten deze niet steeds afdoenden waarborg tegen misbruiken geven.

Art. 21. Sommige leden waren — zooals hierboven reeds bleek — van oordeel, dat er geen reden is om aan de gemeentebesturen invloed toe te kennen op de samenstelling van het bestuur der vereeniging. De in art. 1 van het wetsontwerp neergelegde opvatting, dat de gemeentebesturen geen recht op de gronden hebben, moest er huns inziens toe leiden, de aanwijzing van het bestuur der vereeniging geheel buiten de bemoeiing der gemeentebesturen te houden. Het bestuur behoort alleen de vertegenwoordiger van de gerechtigden te zijn.

Ook in ander opzicht werden bedenkingen tegen de wijze van samenstelling van het bestuur geopperd. Zoo achtten eenige leden het onjuist, dat elke gemeente, onverschillig hoe groot het aantal aldaar gevestigde leden is, één lid aanwijst. Voor de benoeming van den voorzitter door de Kroon oordeelden sommigen geen goeden grond aanwezig. Eindelijk keurde men het af, dat de vertegenwoordigers van hen, die thans de vergadering van Stad en Lande samenstellen, opzettelijk in de minderheid worden gebracht.

Voor het overige gaf het tweede lid aanleiding tot de opmerking, dat de redactie „Het bestuur bestaat uit 15 personen. Deze worden aangewezen ten getale van zes: één uit enz.” uit een oogpunt van goeden stijl niet verdedigbaar schijnt.

Het vierde lid werd niet duidelijk geacht. O. a. blijft de vraag open, of het in het vijfde lid bedoelde reglement een korter zittingstijd dan drie jaren kan vaststellen. Of is de bedoeling alleen de mogelijkheid te scheppen, dat een tusschentijds optredend lid aftreedt op het tijdstip, waarop, volgens den rooster, degene zou aftreden, dien hij vervangt?

Gevraagd werd, of ook de voorzitter valt onder de bepaling van het vijfde lid.

In het zesde lid schijnen na „bestuursleden” te moeten worden ingevoegd de woorden „als onder a en b bedoeld”. Zonder die bijvoeging zullen, bij nalatigheid van de leden in de aanwijzing van bestuursleden, Gedeputeerde Staten alle bestuursleden, ook die niet door de leden moeten worden aangewezen, hebben te benoemen.

Eindelijk werd de wenschelijkheid betoogd van een bepaling, de aanvulling van vacatures voorschrijvende binnen twee maanden na het tijdstip van haar ontstaan.

Art. 24. Eenige leden wenschten bepaald te zien, dat de vergaderingen van het bestuur gehouden zullen worden te Naarden.

Art. 26. De redactie „Het bestuur kan, niet uit zijn midden, benoemen” werd afgekeurd. In de plaats daarvan beval men die van art. 23 aan.

Art. 27. In het tweede lid werd de invoeging gewenscht van de woorden „binnen acht dagen”.

Het derde lid stelt het voor, alsof op de toezending aan Gedeputeerde Staten steeds goedkeuring volgt. Echter blijkt uit het vierde lid, dat die goedkeuring zich kan bepalen tot een deel van de door het bestuur verrichte handelingen. Een en ander zou beter uitkomen, indien een redactie werd gekozen in dezen geest: „Deze onderzoeken haar, brengen, zoo „noodig, wijzigingen daarin aan en verleenen al of niet vol- „ledige décharge aan het bestuur”. *Art. 42* geeft een redactie, die, al is zij niet onberispelijk, boven de hier door de Regeering voorgestelde te verkiezen is.

In het vierde lid werd de redactie aanbevolen „aansprakelijk voor de gevolgen, voortgevloeid uit handelingen, waartoe”, enz.

Eindelijk schijnt aan het slot van het vijfde lid te moeten worden gelezen: „in rechte”, zooals ook staat in art. 24.

Art. 28. Het verband tusschen dit artikel en art. 19 kwam aan meerdere leden voor niet gelukkig te zijn uitgedrukt in de woorden in het laatste lid „onverminderd de bepaling van art. 19”. Is een verwijzing naar dat verband wenschelijk, dan schijnt het aanbevelenswaardig een anderen vorm daarvoor te kiezen.

Art. 29. Door eenige leden werd betwijfeld, of het wel juist is gezien, de ontbinding van de volgens dit wetsontwerp bestaande vereeniging mogelijk te maken, althans daarvoor de ontworpen regelen vast te stellen. Zij wezen er op, dat van ouds de regel heeft gegolden, dat wanneer een naar elders vertrokken erfgooyer of diens mannelijke afstammeling zich weer in het Gooi vestigt, hij alle rechten op de gemeene gronden terugbekomt. In het wetsontwerp wordt hetzelfde beginsel gehuldigd. Kan het echter, in verband daarmee, wel worden goedgekeurd, dat alleen de op een bepaald tijdstip als leden te boek staande erfgooyers over de ontbinding beslissen, daarmee ook beslissende over belangen van elders woonachtige erfgooyers, die immers te allen tijde het lidmaatschap kunnen verkrijgen? Indien een regeling in dien zin onontbeerlijk wordt geoordeeld, schijnt in elk geval de eisch van niet meer dan de gewone meerderheid der leden te zwak. Ook kwam het aan de hier aan het woord zijnde leden niet juist voor, dat de verdeeling der eigendommen zoude geschieden tusschen de op het oogenblik der ontbinding ingeschreven leden alleen. Huns inziens behoorde bij verdeeling een zeker percentage te worden gereserveerd voor de erfgooyers, buiten de Gooische gemeenten woonachtig, en zouden deze dan door middel van een oproeping in de *Staatscourant* met het plan tot verdeeling in kennis moeten worden gesteld.

Eenige leden, aan wie de vrees, uitgesproken in een adres aan de Kamer van den gemeenteraad van Huizen, niet denkbeeldig voorkwam, opperden de vraag, of het wetsontwerp wel zoo stellig, als in de Memorie van Toelichting wenschelijk wordt genoemd, waakt tegen een verdeeling der gemeene gronden, die door de naast-belanghebbenden, de scharende erfgooyers, niet wordt gewild. De mogelijkheid, dat vroeg of laat de niet-landbouwende erfgooyers over de meerderheid der stemmen zullen beschikken, achtten zij niet klein. Anderen voerden hiertegen echter aan, dat de regeling een verdeeling tegen den wil der scharende erfgooyers feitelijk zoo goed als uitsluit. Een voorstel tot ontbinding kan vooreerst niet door niet-scharende erfgooyers worden gedaan. En gesteld al, dat de invloed dezer categorie zoo ver reikt, dat zij een daartoe strekkend voorstel hetzij van het bestuur, waarin zij slechts met twee stemmen is vertegenwoordigd, hetzij van den raad van een der gemeenten, weet uit te lokken, dan nog is het aan de Kroon voorbehouden aan dat voorstel, indien het de helft der stemmen van alle leden, met inbegrip van de scharende erfgooyers, heeft verkregen, de goedkeuring te verleen of te onthouden.

Ook gedeeltelijke verkoop, zonder dat ontbinding daarmee gepaard gaat, werd door laatstbedoelde leden niet gevreesd, omdat die verkoop niet in het belang van de gemeenten zoude zijn, tenzij hij alleen de heiden betreft. Die hebben echter voor de scharende erfgooyers slechts geringe waarde, wijl van het recht van plaggeslag en schapenweide door hen geen gebruik meer wordt gemaakt.

Evenals ten aanzien van art. 17 werd gepleit voor de vervanging van het getal veertig in het eerste lid door een verhoudingscijfer.

Art. 31. Ten onrechte is in het tweede lid het woord „wij” niet met een hoofdletter gedrukt.

Art. 32. Naar aanleiding van het tweede lid werd de vraag gedaan, of, wanneer bij de verdeeling onrecht geschiedt aan een lid, er sprake kan zijn van een grond tot weigering der goedkeuring, aan het algemeen belang ontleend.

Art. 33. In het eerste lid is onder *a* en *b* sprake van „de

weiden” der vereeniging. In de artt. 21 en 29 daarentegen van „de gemeene weiden”. Indien dezelfde zaak is bedoeld, schijnt uniformiteit wenschelijk.

gevraagd werd, door wien de aanbidding, waarvan onder *b* sprake is, zal geschieden.

De maatstaf, naar welken de verschillende gemeenten, bij ontbinding der vereeniging, het naastingsrecht ten aanzien van de onroerende goederen zullen kunnen uitoefenen, kwam aan sommige leden niet billijk voor. In de getallen erfgooyers, in de gemeenten woonachtig, weerspiegelt zich geenszins het belang, dat er voor die gemeenten in gelegen is den eigendom over een deel van de gronden der erfgooyers te verkrijgen. Gemeenten met een min of meer stedelijk karakter zullen op die wijze waarschijnlijk slechts weinig grond kunnen verkrijgen, ofschoon juist zij aan terrein behoefte hebben. Men stelde de vraag, of er geen doelmatiger stelsel is te bedenken. Dat het gekozen gebrekkig is, geeft de Memorie van Toelichting zelve toe.

Eenige leden meenden, dat een betere oplossing ware te verkrijgen door het recht van naasting aan de gemeentebesturen toe te kennen voor alle gronden, in de respectievelijke gemeenten gelegen.

Overigens werd opgemerkt, dat de woorden „in evenredigheid met de leden” moeten luiden: „in evenredigheid met het aantal der leden”.

Het slot van de bepaling onder *b* van het eerste lid, betreffende de bijzondere aanspraken van Naarden, werd door verscheidene leden al te vaag geacht. Men vroeg, wat der Regeering bij het neerschrijven dier woorden voor den geest heeft gestaan.

De bepaling onder *c* van het eerste lid werd door sommige leden afgekeurd. Zij oordeelden het een verkeerde regeling, dat de gemeenten tegen de helft der geschatte waarde kunnen kopen om later tegen de volle waarde te verkoopen.

Onder *c* bevalen eenige leden aan te lezen: „tegen de prijzen, vast te stellen door drie” enz.

Art. 35. In het tweede lid is sprake van rechtshandelingen, door de vergadering van Stad en Lande van Gooiland, als *vertegenwoordigende* de gerechtigden enz., verricht. Eenige leden meenden, dat het gebruik van het cursief gedrukte woord zou kunnen leiden tot de opvatting, dat hier alleen die rechtshandelingen zijn bedoeld, waarbij de vergadering van Stad en Lande uitdrukkelijk met deze woorden verklaard heeft als vertegenwoordiger op te treden. Daarom drong men aan op wijziging der redactie. Voorts wenschten eenige leden te lezen: „ten aanzien van de rechtshandelingen, vóór het tijdstip . . . door . . . verricht” enz.

Art. 36. In het eerste lid werd aanbevolen het woord „verkozen” te vervangen door „samengesteld”, zulks met het oog op de omstandigheid, dat het lid-voorzitter niet wordt gekozen maar benoemd.

„Zich heeft geconstitueerd” werd door eenige leden een al te vage term geoordeeld. Juist wijl het hier een tijdstip geldt, aan welks verschijning belangrijke rechtsgevolgen zijn verbonden, is een volkomen duidelijke omschrijving wenschelijk.

Art. 37. In het eerste lid ware na „Gooiland” een komma te plaatsen.

Art. 39. Ten aanzien van de woorden in het eerste lid „de belanghebbenden zoo noodig gehoord” werd een gelijke opmerking gemaakt, als bij art. 13 vermeld. Ter wille van de eenvormigheid meenden eenige leden, dat in dit artikel en in artikel 41 behoorde te worden gesproken van de „Vergadering van Stad en Lande van Gooiland.”

Art. 40. De aanhef „Deze ledenlijst”, waarmee bedoeld is een ledenlijst, in een ander artikel genoemd, schijnt geen goede wetsstijl.

Vaststelling van regelen betrekkelijk den rechtstoestand der van ouds gen. „gemeene heiden en weiden van Gooiland”.

Betwijfeld werd, of in het tweede lid de genitief, die tweemaal voorkomt na het woord „ten aanzien”, taalkundig is te verdedigen.

Art. 41. Enkele leden pleitten voor een langeren termijn, althans voor de gelegenheid in dit opzicht uitstel te verkrijgen.

Art. 42. Door sommige leden werd betoogd, dat de hier bedoelde rekening behoort te geschieden aan het nieuwe bestuur.

In het eerste lid kunnen, naar eenige leden opmerkten, de woorden „afgelegde en” vervallen. De zin wordt daardoor duidelijker.

De ingewikkelde redactie van het derde lid wenschten enkele leden te vervangen door deze andere „Deze onderzoeken een en aander, keuren de rekening goed, voor zoover blijkt en verleen den décharge”.

Art. 43. In den aanhef van het eerste lid wenschten enkele leden tusschen „handelingen” en „rekening doen” in te voegen: „aan het bestuur”.

Met betrekking tot het hooren van belanghebbenden, werd dezelfde opmerking gemaakt als bij art. 13 is vermeld.

Art. 45. De voorgestelde naam „Erfgooierswet 1910” gaf aan verscheidene leden aanleiding er op te wijzen, dat ten aanzien van de naamgeving van wetten bij de verschillende Departementen afwijkende gebruiken bestaan. De naam van sommige wetten omvat noch jaartal, noch nummer van het *Staatsblad*, die van andere soms beide, soms een van beide. Men drong met klem op eenvormigheid aan.

Het jaartal 1910 zal in elk geval moeten worden gewijzigd.

Aldus vastgesteld door de Commissie van Rapporteurs den 15den Maart 1911.

VAN WLJNBERGEN.

BOLSIUS.

VAN VEEN.

DRUCKER.

KOOLEN.